

Molenda, Marcin

Walory turystyczne jako czynnik rozwoju lokalnego gminy Łąck

Rocznik Żyrardowski 5, 325-333

2007

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Marcin Molenda

Walory turystyczne jako czynnik rozwoju lokalnego gminy Łąck

Wstęp

Gminy w swoim rozwoju mogą wykorzystywać wiele czynników. Jednym z nich są walory turystyczne. Stanowią one zespół elementów środowiska naturalnego oraz elementów pozaprzyrodniczych, które wspólnie lub osobno wzbudzają zainteresowanie turystów¹. Biorąc pod uwagę motyw jakimi kieruje się turysta można je podzielić na walory: wypoczynkowe (służące regeneracji sił fizycznych i psychicznych), krajoznawcze (związane ze środowiskiem przyrodniczym, życiem, pracą oraz działalnością człowieka) i specjalistyczne (umożliwiające uprawianie turystyki kwalifikowanej). Są jednym z czynników – obok dostępności komunikacyjnej i bazy materialnej turystyki – wpływających na atrakcyjność turystyczną obszarów recepcyjnych. Odpowiednie ich zagospodarowanie oraz właściwie prowadzona polityka promocyjna mogą przynieść wymierne korzyści społeczności lokalnej.

Charakterystyka gminy Łąck

Gmina Łąck leży w województwie mazowieckim, w powiecie płockim. Położona jest na obszarze Pojezierza Gostynińskiego, w obrębie Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego. Zlokalizowana jest w odległości 11 km od Płocka i 12 km od Gostynina. Ma charakter podmiejski. Od wielu lat pozostaje w zasięgu oddziaływania aglomeracji łódzkiej i warszawskiej oraz miasta Płock, Kutna i Gostynina. Silne związki funkcjonalne z aglomeracjami i otaczającymi miastami są wynikiem przyrodniczych walorów turystycznych gminy Łąck oraz jej letniskowego i rekreacyjno-turystycznego zagospodarowania, co niewątpliwie jest głównym czynnikiem rozwoju gminy².

¹ J. Warszyńska, A. Jackowski: *Podstawy geografii turystyki*. PWE, Warszawa 1978.

² Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Łąck na lata 2003–2008.

Gmina posiada dobrą dostępność komunikacyjną, której oś stanowi droga nr 60 Kutno–Gostynin–Płock. Droga ta łączy się z trasą międzynarodową nr 2 Berlin–Warszawa–Moskwa. Mniejsze znaczenie ma droga nr 557, która łączy Łąck z Gąbinem, Sochaczewem i dalej z Warszawą. Przez teren gminy przechodzi też linia kolejowa Kutno–Płock.

Gminę Łąck tworzy 20 wsi zamieszkałych przez 4972³ mieszkańców na obszarze 93,7 km². Obszar gminy charakteryzuje się małym zróżnicowaniem gruntów ornych, których większość stanowią słabe gleby żytinio-ziemniaczane i żytinio-tubinowe. Ze względu na znaczny udział słabych gleb na terenie gminy rolnictwo słabo się rozwija i traci na znaczeniu. Grunty rolne przeznaczane są na cele letniskowe i rekreacyjne, a wielu rolników wycofuje się z prowadzenia gospodarstw rolnych. W gminie rozwija się też sektor pozarolniczy. W strukturze podmiotów gospodarczych dominują przedsiębiorstwa produkcyjno-wytwórcze oraz usługowo-handlowe.

Walory turystyczne gminy Łąck

Na terenie gminy znajdują się walory przyrodnicze, antropogeniczne oraz specjalistyczne, co powoduje, że okoliczne miejscowości położone są w obrębie obszarów o dużym znaczeniu dla urlopowej turystyki wypoczynkowej⁴.

Dominującym walorem turystycznym gminy Łąck są jeziora Pojezierza Gostynińskiego (tab.1). Znajduje się tu siedem jezior, które zajmują 534,6 ha (5,7%) powierzchni gminy. Otoczone lasami jeziora stanowią siedlisko licznych gatunków ptaków oraz obfitują w ryby. W ich sąsiedztwie zlokalizowane są wsie letniskowe, m.in. Koszelówka i Zdwórz nad Jeziorem Zdworskim oraz powstały liczne ośrodki wypoczynkowe⁵.

Kolejnym walorem przyrodniczym, decydującym o atrakcyjności turystycznej gminy Łąck, jest szata roślinna. Teren gminy charakteryzuje się występowaniem zróżnicowanych zbiorowisk leśnych. Z ogólnej powierzchni gminy wynoszącej 9374 ha lasy zajmują 4442,6 ha, co stanowi 47% obszaru. Krajobraz gminy przedstawia mozaikę ekosystemów. Lasy łęgowe przeplatają się z lasami grądowymi, dąbrowami z poszyciem wierzbowym i porzeczką czarnej oraz bujnym, bogatym florystycznie runem⁶.

³ Stan na 31 grudnia 2005.

⁴ T. Lijewski, B. Mikułowski, J. Wyrzykowski: *Geografia turystyki Polski*. PWE, Warszawa 2002.

⁵ M. Kępczyńska: *Łąck miejscowość turystyczna w centrum Pojezierza Gostynińskiego*. Varia, Bydgoszcz 1995.

⁶ J. Stefański: *Płock od A do Z*. Towarzystwo Naukowe Płockie, Płock 1995.

Tabela 1. Jeziora występujące na terenie gminy Łąck

Nazwa jeziora	Powierzchnia (w ha)	Długość (w metrach)	Szerokość (w metrach)	Maksymalna głębokość (w metrach)
Ciechomiczkie	47,1	1805	305	6,8
Górskie	41,3	1900	300	5,5
Łąckie Małe	24,8	900	657	2
Łąckie Duże	59,4	1420	740	7
Sędeń Mały	6,0	505	130	2,5
Sędeń Duży	3,0	375	85	1,5
Zdrowskie	353,0	3590	1425	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łąck oraz www.lack.za.pl

Pomniki oraz rezerваты przyrody są następnym walorem turystycznym gminy Łąck. Na obszarze gminy są 22 pomniki przyrody. Najwięcej z nich jest w okolicach Łącka oraz w rejonie wsi Zdówrz. Znajdują się też trzyczęściowe rezerваты przyrody⁷ – „Łąck”, „Korzeń” i „Dąbrowa Łącka”, zajmujące około 360 ha, które chronią najbardziej cenne zasoby naturalne m.in. drzewostany sosny zwyczajnej, drzewostany grabowo-dębowe z domieszką sosny czy urozmaiconą rzeźbę terenu.

Walory antropogeniczne (kulturowe) są kolejnym walorem turystycznym Gminy Łąck i stanowią istotny element ofert pobytowych oraz przyjazdowych na ten teren. Największą atrakcją turystyczną gminy jest, położony nad Jeziorem Łąckim Dużym, zespół pałacowo-parkowy w Łącku. Ten zabytek architektury powstał stosunkowo niedawno, bo w końcu XIX wieku, jednak jego walory estetyczne i artystyczne pozwalają umieścić go pośród najważniejszych zabytków architektury pałacowej Mazowsza. Na osi widokowej pałacu, po drugiej stronie jeziora znajduje się, wybudowana w 1873 r., kaplica pałacowa p.w. Piotra i Pawła, która w ostatnich latach została odrestaurowana. Ponadto do walorów kulturowych gminy zalicza się drewnianą suszarnię i magazyn szyszek z początku XX w. oraz kościół Św. Walentego w Korzeniu z 1920 r.

Atrakcyjność turystyczną podnoszą też organizowane w gminie imprezy kulturalne, stanowiące następny walor turystyczny obszaru. Imprezy te mają charakter lokalny, regionalny oraz ogólnopolski i są to, m.in.: Turniej Halowy LZS Seniorów i Juniorów, Jeździeckie Zawody w Skokach Przez Przeszkody czy Puchar Polski w Woltyżerce. Natomiast życie kultu-

⁷ Ochrona częściowa polega na możliwości prowadzenia zabiegów i prac służących celowi utworzenia rezerwatu.

ralne skupia się wokół wiejskiej galerii w Koszelówce, gdzie organizowane są liczne imprezy malarskie, plenery i wystawy o zasięgu gminnym i regionalnym.

Oprócz walorów przyrodniczych i kulturowych w gminie występują też walory specjalistyczne (kwalifikowane)⁸. Są tu bardzo dobre warunki dla uprawiania jeździectwa. Gmina zawdzięcza to dużemu obiektowi hodowli koni w Łącku. Stado Ogierów jest ośrodkiem, który przyciąga turystów krajowych i zagranicznych, stwarzając możliwości uprawiania jazdy konnej, powożenia i spacerów pojazdami konnymi⁹. Organizuje też zawody sportowe o randze krajowej i regionalnej. Ponadto w Stadzie Ogierów prowadzona jest hipoterapia dla dzieci, młodzieży i dorosłych, którą zajmują się wykwalifikowani instruktorzy¹⁰. Stado Ogierów oferuje, m.in. „wczasy w siodle”, zgrupowania sportowe, aukcje koni, kuligi czy biegi myśliwskie¹¹. Liczne lasy oraz duża liczba jezior powoduje, że w gminie są też dobre warunki dla uprawiania wędkarstwa, myślistwa czy żeglarstwa.

Walory turystyczne gminy Łąck jako forma aktywizacji gospodarczej

Różnorodne walory turystyczne sprawiają, że gmina Łąck zmienia swój rolniczy charakter, stając się obszarem turystyczno-rekreacyjnym. Potwierdzeniem tego jest zwiększająca się powierzchnia hektarów rolnych przekształconych na działki rekreacyjne, co obrazuje tab. 2.

Tabela 2. Powierzchnia przekształconych hektarów i działek rolnych w gminie Łąck w latach 2000–2003

Rok	Powierzchnia przekształconych hektarów	Ilość przekształconych działek
2000	8,7	12
2001	21,6	16
2002	102,5	26 działek i duża część wsi Zaździerz
2003	135,9	25 działek i duża część wsi Łąck i Koszelówka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łąck.

⁸ Do walorów specjalistycznych zalicza się określone cechy środowiska przyrodniczego, którymi nie jest zainteresowany masowy ruch turystyczny, lecz pewne grupy społeczne, a korzystanie z tych walorów wymaga specjalnych umiejętności technicznych czy odpowiedniego przygotowania sprawnościowego.

⁹ www.lack.za.pl

¹⁰ Strategia Zrównoważonego..., op. cit.

¹¹ www.stadolack.home.pl

Przekształcenia działek rolniczych na rekreacyjne dokonują się głównie we wsiach, na obszarze których są wysokie walory turystyczne, powodujące szybki rozwoju turystyki. W latach 2000–2003 najczęściej hektarów rolnych zostało przekształconych na działki rekreacyjne we wsiach Zaździerz, Łąck i Koszelówka, a więc miejscowościach położonych w pobliżu malowniczych jezior Pojezierza Gostynińskiego – Jeziora Zdwojskiego i Jeziora Łąckie Duże.

Tabela 3. Miejscowości w gminie Łąck, na terenie których dokonano najczęściej przekształceń hektarów rolnych na działki rekreacyjne w latach 2000–2003

Miejscowość	Powierzchnia przekształconych hektarów rolnych
Zaździerz	99,79
Łąck	74,51
Koszelówka	61,60
Matyldów	12,96
Sędeń	9,99
Zofiówka	4,10
Grabina	3,95

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łąck.

Kolejnym zjawiskiem związanym z występowaniem licznych walorów turystycznych jest przyrost bazy noclegowej. Na terenie gminy liczba obiektów noclegowych w latach 1990–2004 znacznie się zwiększyła. Do roku 1990 usługi noclegowe świadczone były w ośmiu obiektach, w których łączna ilość miejsc noclegowych nie przekraczała 300 (tab. 4).

Tabela 4. Baza noclegowa w gminie Łąck w 1990 r.

Nazwa obiektu	Lokalizacja	Ilość miejsc noclegowych
Hotelik Stada Ogierów	Łąck	61
Schronisko Szkoła Podstawowa	Łąck	60
Zacisze Bis	Koszelówka	55
Hotel Rondo	Łąck	40
Zielona Szkoła	Sędeń	40
Hacienda	Grabina	26
Domek gościnny Stada Ogierów	Łąck	8
Biały Dworek	Łąck	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łąck.

Natomiast w 2004 r. na terenie gminy zlokalizowanych było 17 ośrodków wypoczynkowych i szkoleniowych, 12 hoteli oraz pensjonatów, które dysponowały około 3500 miejsc noclegowych zarówno całorocznych, jak i sezonowych (tab. 5).

Tabela 5. Baza noclegowa w gminie Łąck w 2004 r.

L.p.	Nazwa obiektu	Lokalizacja
Hotele i pensjonaty		
1	Hacjenda	Grabina
2	Rusałka	Łąck
3	Rondo	Łąck
4	Derby	Łąck
5	Noclegi	Łąck
6	Biały Dworek	Łąck
7	Domek Gościenny Stada Ogierów	Łąck
8	Dom Leśnika Hotel	Łąck
9	PPHU Katarzynka	Łąck
10	Usługi hotelarskie	Koszelówka
11	Zacisze Bis	Koszelówka
12	Dębowa Góra	Nowe Rumunki
Ośrodki wypoczynkowe i szkoleniowe		
13	Ośrodek Wypoczynkowy „Wodnik”	Grabina
14	Ośrodek Wypoczynkowy „Kormoran”	Grabina
15	Ośrodek Wypoczynkowy „Rusałka”	Grabina
16	Ośrodek Wypoczynkowy „Mikołajówka”	Grabina
17	Mostostal	Grabina
18	Ośrodek Szkoleniowo- Wypoczynkowy „Exporis”	Koszelówka
19	Ośrodek Wypoczynkowy „Przyjaźń „	Koszelówka
20	Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy „Hetman”	Koszelówka
21	Ośrodek szkoleniowy TP S.A.	Koszelówka
22	Borowik	Koszelówka
23	Pod dębami	Nowe Rumunki
24	Stanica wędkarska	Nowe Rumunki
25	Ośrodek Rehabilitacji i Wypoczynku	Ządzierz
26	Centrum Wypoczynku i Rekreacji „Relax”	Zdwórz
27	Ośrodek Rehabilitacji	Zdwórz
28	Rekreacja i Wypoczynek „Milenka”	Zdwórz
29	Grażyna	Zdwórz

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łąck.

W gminie Łąck uzupełnieniem bazy noclegowej, znajdującej się w ośrodkach wczasowych, hotelach czy pensjonatach, są gospodarstwa agroturystyczne. Jest to obecnie jedna z popularniejszych form spędzania wolnego czasu, a także jedna z najszybciej rozwijających się usług w zakresie turystyki. Gospodarstwa te oferują turystom swoje usługi zarówno całorocznie, jak i sezonowe (tab. 6).

Tabela 6. Gospodarstwa agroturystyczne na terenie gminy Łąck w 2004 r.

Forma działalności	Lokalizacja	Liczba miejsc noclegowych	
		Całorocznie	Sezonowo
Gospodarstwo agroturystyczne	Koszelówka	10	–
Gospodarstwo agroturystyczne	Zdwórz	9	–
Gospodarstwo agroturystyczne	Zdwórz	10	6
Gospodarstwo agroturystyczne	Wincentów	10	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łąck.

Przedstawione powyżej informacje pokazują, że w gminie Łąck intensywnie rozwija się baza noclegowa. Na przestrzeni lat zwiększeniu uległ zarówno stan liczebny obiektów noclegowych (z 8 w 1990 r. do 33 w 2004 r.), jak i ilość oferowanych miejsc noclegowych (z 294 w 1990 r. do około 3500 w 2004 r.). Jest to potwierdzeniem faktu, że atrakcyjne walory turystyczne gminy w postaci rozległych terenów leśnych, wzgórz morenowych, a zwłaszcza jezior docenili nie tylko przybywający licznie w ten rejon turyści, ale też społeczność lokalna, która dostrzegła w walorach turystycznych źródło dochodu. Dla właścicieli gospodarstw agroturystycznych obsługa ruchu turystycznego stanowi dodatkowe źródło pozyskania środków pieniężnych, natomiast dla większości obiektów noclegowych zlokalizowanych na tym terenie jest to podstawowy przychód z działalności gospodarczej.

Ciekawe walory turystyczne sprawiają, że w gminie nie tylko następuje proces przekształcania działek rolnych na letniskowe czy rozwój bazy noclegowej, ale też obserwuje się wzrost podatku od nieruchomości. Potwierdzają to badania budżetu gminy, które wykazują wzrost udziału tego podatku w dochodach gminy w poszczególnych latach, co obrazuje tab. 7.

Tabela 7. Udział podatku od nieruchomości w dochodach ogółem gminy Łąck w latach 2000–2004.

Rok	Dochody	Podatek od nieruchomości	% udział podatku od nieruchomości w dochodach gminy
2000	6 387 656	911 930	14,2
2001	6 910 182	1 450 030	21,0
2002	7 166 303	1 746 969	24,4
2003	7 450 017	1 992 655	26,7
2004	8 649 377	1 982 995	23,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.stat.gov.pl

Dochody uzyskiwane z podatku od nieruchomości stanowią ¼ wszystkich dochodów gminy. Środki te są o tyle istotne, iż sama gmina posiada spory wpływ na ich kształtowanie. Jednocześnie zauważyć można malejące wpływy z podatku rolnego. Jest to wynik przekształcania terenów rolniczych na działki rekreacyjne, co powoduje systematycznie zmniejszanie się w gminie powierzchni użytków rolnych i gruntów ornych¹², a więc terenów przeznaczanych pod rolnictwo. Podatek ten zmniejsza się od 2003 roku:

- 2000 r. – 45 048 zł
- 2001 r. – 58 404 zł
- 2002 r. – 60 654 zł
- 2003 r. – 55 635 zł
- 2004 r. – 53 289 zł¹³.

Analizując budżet gminy zaobserwować można również wzrost wpływów z usług. Napływ turystów wymaga bowiem rozbudowy nie tylko bazy noclegowej, ale też gastronomicznej (restauracje, sklepy, kioski, smażalnie, lodziarnie itp.) i towarzyszącej (punktów wypożyczania sprzętu sportowego itp.), a więc działalności usługowej. Działalność ta tworzy nowe miejsca pracy poza rolnictwem, jak również przynosi wymierne korzyści finansom lokalnym w postaci wpływów do budżetu, co przedstawia poniższe zestawienie:

- 2001 r. – 437 152 zł
- 2002 r. – 492 492 zł
- 2003 r. – 531 212 zł
- 2004 r. – 617 551 zł¹⁴.

¹² Dane Głównego Urzędu Statystycznego opublikowane na www.stat.gov.pl

¹³ www.stat.gov.pl

¹⁴ Tamże.

Zakończenie

Walory turystyczne odgrywają dużą rolę w rozwoju lokalnym gminy Łąck. To właśnie one sprawiają, że rolnictwo zaczyna tracić na znaczeniu, a obszar zmienia się w rejon turystyczno-rekreacyjny. W gminie postępuje szybki proces przekształcania terenów rolniczych pod budownictwo letniskowe, co znajduje odzwierciedlenie w lokalnym budżecie – maleją dochody własne z podatku rolnego, a wzrastają z podatku od nieruchomości.

Wzrost zainteresowania turystów obszarem gminy powoduje też rozwój bazy noclegowej, co przejawia się we wzroście liczby obiektów i miejsc noclegowych oraz usług, czego potwierdzeniem są zwiększone wpływy do budżetu gminy z tej działalności gospodarczej. Jest to dowód na to, że społeczność lokalna doceniła walory turystyczne gminy i postanowiła zarobić na odwiedzających turystach, a w przyszłości turystyka może stać się ich głównym źródłem utrzymania.

Tourist Values as a Stimulant for Local Development of the Łąck Municipality

Summary

This Municipality is situated in the Gostynisko-Włocławski Landscape Park, eleven kilometres from Płock, a major town inhabited by 120 thousand people. The municipality boasts good accessibility by road and rail. Its population is about 5 thousand. The key tourist attraction of the area is the forest and the lakes, the former covering 47%, the latter some 5.7% of the municipality's land. Another site of interest for tourists is the 19th century palace and park complex. There are also other sites which are venues for various events, for example, the Łąck Stud Farm which offers horse riding activities, excursions, or cross-country rides in horse-driven carts.

The natural tourist and recreation values attracted many investors who built a number of recreation centres and eight hotels capable of accommodating 290 guests. There are also several boarding houses and private accommodation facilities. Another important advantage is that the attractiveness of the area stimulated the development of facilities for summer holidaymakers.

All the above developments have resulted in the Łąck municipality transforming from a typically agricultural area into one focussed on tourism and recreation, which now constitute the main source of income for the community.